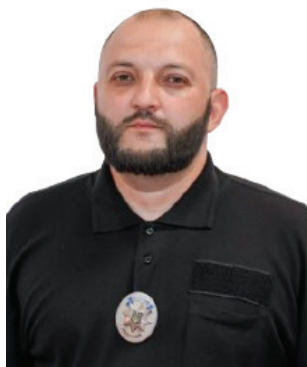

ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНИМ ТА АДМІНІСТРАТИВНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

УДК 343.3/.7:343.575(477)(045)

DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-3-15-10>

Карпенко Артем Валерійович,

ад'юнкт кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/009-003-9823-8235>

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНЕ Ч. 2 СТ. 310 КК УКРАЇНИ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У статті проведено аналіз судової практики щодо форм реалізації кримінальної відповідальності за кримінальне правопорушення, передбачене ч. 2 ст. 310 КК України: засудження винного, що виражається в обвинувальному вироку суду, від реального відбування якого особа звільняється з іспитовим терміном на підставі ч. 1 ст. 75 КК України, та реального відбування винним призначеного йому судом покарання у виді позбавлення чи обмеження волі. Розглянуто кваліфікуючі ознаки злочину: вчинено особою, яка була засуджена за цією статтею чи яка раніше вчинила одне з кримінальних правопорушень, передбачених статтями 307, 309, 311, 317 КК України, або вчинено за попередньою змовою групою осіб із метою збуту, а також незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку в кількості п'ятисот і більше рослин чи конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин. Запропоновано законодавчі зміни шляхом внесення коректив щодо кількості рослин снотворного маку та конопель як особливо кваліфікуючої ознаки. Обґрунтовано пропозицію законодавчої новели щодо доповнення ст. 310 КК України частиною 3, що, на нашу думку, дасть змогу відмежувати випадки вчинення цього злочину «без мети збуту» від учинення таких діянь «із метою збуту».

Ключові слова: кримінальне правопорушення, кримінальна відповідальність, покарання, звільнення від відбування покарання, позбавлення волі, кваліфікуючі ознаки, незаконний посів, незаконне вирощування, коноплі, снотворний мак.

Постановка проблеми. Однією із сировинних баз наркотичних засобів є посіви снотворного маку та рослин конопель на території України. Території, зайняті під незаконними посівами вищевказаних рослин, постійно змінюються, однак займають великі площі. Розміри наркотичних засобів, що виготовляються із сировини (снотворного маку та конопель), є значними.

До рослин, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини і обіг яких допускається для промислових цілей (табл. 1, список № 3), належать: рослини виду мак снотворний (*Papaver somniferum* L – олійний, у тому числі олійний та інші, що містять опій) та рослини роду коноплі (*Cannabis*, рослини будь-якого роду канабіс); рослини, що містять наркотичні засоби та психотропні речовини, обіг яких допускається для використання у навчальних цілях, освітній, науковій та науково-технічній діяльності, у виробництві наркотичних

засобів, психотропних речовин та лікарських засобів для подальшого застосування в медичній практиці (табл. 1, список № 4): рослини роду коноплі (*Cannabis*) [1].

Для виготовлення марихуани придатні практично всі сорти конопель, оскільки у своєму складі рослина має Дельта 9, або тетрагідроканабінол (наркотично активний компонент) [2, с. 30–37]. *Papaver somniferum* L містить більше 25 алкалоїдів, серед яких головні: морфін – 0,3%, кодеїн – 0,05%, тебаїн, папаверин – 0,05%, наркотин, нарцеїн [3]. Тому злочинці використовують вищевказані нарковмісні рослини як сировину для виготовлення наркотичних засобів, у тому числі особливо небезпечних наркотичних засобів, та не лише для власного вживання, а й із метою збуту.

На нашу думку, про потенційно виготовлені особливо великі розміри наркотичної сировини можуть свідчити виявлені та знищені незаконні посіви нарко-

вмісних культур, що вказані нижче. Навіть незаконні посіви у кількості мільйонів рослин снотворного маку та тисяч конопель кваліфіковано за ч. 2 ст. 310 КК України, оскільки верхні межі незаконних посівів гранично не врегульовано законодавцем.

Як зазначають дослідники, в Україні щороку виявляється та знищується посівів снотворного маку на площі 1 300 кв. км [4, с. 211].

Так, працівниками Департаменту боротьби з наркозлочинністю виявлено та знищено незаконний посів 11 млн рослин конопель та 174 тис рослин снотворного маку на площі 432 га [5].

На території Полтавської області під час проведення санкціонованого огляду на підставі ухвали слідчого судді земельних ділянок, що перебувають в оренді ТОВ «МАДЕГ», працівниками поліції було виявлено 345 063 400 рослин, які, згідно з висновками експертів № 1083 та № 1084, мають ботанічні ознаки, характерні для рослин снотворного маку, містять алкалоїди опію морфін, кодеїн і належать до рослин виду мак снотворний, які містять наркотичні засоби та психотропні речовини, тобто незаконний посів снотворного маку на площі 241 га [6]. Кількість невиявлених незаконних посівів та розміри наркотичних засобів, що з них виготовлено, не можемо навіть спрогнозувати.

За період 2022–2024 рр. за ч. 2 ст. 310 КК України засуджено по країні 658 осіб, звільнено від відбування покарання із застосуванням ст. 75 КК України 541 особу (82%) [7]. Частка винних осіб, яку звільнено від позбавлення волі з іспитовим терміном, є досить суттєвою, що викликає інтерес дослідження інституту покарання, ураховуючи, що злочин, який досліджується, є тяжким.

Географія незаконного посіву снотворно маку та конопель на території України різниться. Звертаючись до статистичних даних із 2022 року по 2024 р. включно, доходимо висновку, що Дніпропетровська область знаходиться на першому місці за кількістю облікованого кримінального правопорушення, передбаченого ст. 310 КК України – 341, на другому місці Одеська область – 310, третє місце посідає Полтавська область – 260 [8]. Отже, дослідження статистичних даних про кількість зареєстрованих злочинів за ч. 2 ст. 310 КК України під час збройної агресії російської федерації проведено, спираючись на судову практику вищевказаних областей.

На нашу думку, дискусійними аспектами дослідження вищевказаного злочину є: невідновлені граничні межі незаконного посіву; відсутність (кількісної) особливо кваліфікуючої ознаки з відповідною санкцією; можливість звільнення від покарання з випробуванням

згідно зі ст. 75 КК України [9] за вирощування снотворного маку та конопель у великій кількості, що знижує ефективність форми реалізації кримінальної відповідальності – покарання у вигляді позбавлення волі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Такі дослідники, як О.В. Авраменко з колективом учених [10], М.І. Мельник, М.І. Хавронюк [11] досліджували цю тематику. Характеристику кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів (у тому числі незаконного посіву снотворного маку та конопель) було надано А.А. Музиною [12], Ю.О. Данилевською та Д.В. Каменським [13], С.Я. Бурдою з колективом дослідників [14], О.М. Бабенко [15], Д.А. Морозовим [16].

Разом із тим залишається недостатньо дослідженим питання щодо вивчення покарання за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України, та законодавчо не встановлено верхню межу незаконних посівів снотворного маку та конопель.

Метою статті є дослідження кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України, з урахуванням судової практики за період 2022–2024 рр., динаміки вчинення цього злочину під час дії воєнного стану. Також будуть проаналізовані кваліфікуючі ознаки цього злочину, запропоновані законодавчі зміни.

Виклад основного матеріалу. Проведений аналіз судової практики, а саме всіх вироків за ч. 2 ст. 310 КК України (212: Дніпропетровська – 85, Одеська – 37, Полтавська – 90) судів Дніпропетровської, Одеської та Полтавської областей за період 2022–2024 рр., розміщених у Єдиному державному реєстрі судових рішень, дає можливість дійти таких висновків.

Динаміка вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України: за період 2022–2024 рр. обліковано 1 190 злочинів (рис. 1): 2022 р. – 559, 2023 р. – 334, 2024 р. – 297 [17]. Графічно відображені статистичні дані на діаграмі можуть свідчити про міграційні процеси всередині країни, імміграцію частини населення, тимчасову окупацію частини території країни, мобілізаційні заходи тощо.

Вивчена судовою практикою дає змогу виокремити типові кваліфікуючі ознаки злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України:

– вчинено особою, яка була засуджена за цією статтею чи яка раніше вчинила одне з кримінальних правопорушень, передбачених статтями 307, 309, 311, 317 КК України. За період 2022–2024 рр. частка вказаної кваліфікуючої ознаки становить 23% (у 49 вироків);

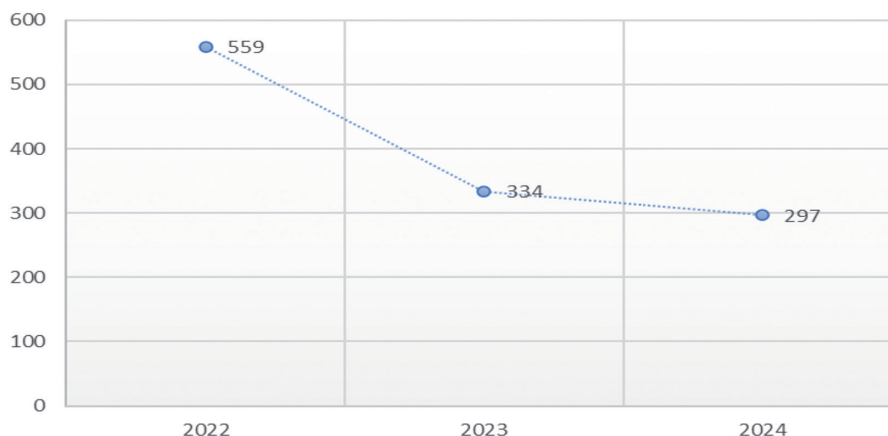

Рис. 1. Кількість облікованих злочинів за ч. 2 ст. 310 КК України в період 2022–2024 рр. в Україні

– вчинено за попередньою змовою групою осіб із метою збуту. Ця кваліфікуюча ознака мала місце лише в одному судовому вироку, що, своєю чергою, може свідчити про неналежний рівень виявлення та документування групового незаконного посіву. Приклад розглянемо нижче.

Так, Юр'ївський районний суд Дніпропетровської області 19 січня 2024 р. визнав винними гр. Д. та гр-ку О. в учиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 310 КК України, та призначив покарання окремо кожному у вигляді позбавлення волі строком на 5 (п'ять) років, на підставі ст. 75 КК України звільнивши кожного з випробуванням терміном на два роки.

Гр. Д. та гр-ка О. за попередньою змовою влітку 2023 р., здійснюючи свій злочинний умисел, спрямований на незаконний посів та вирощування конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин без мети збуту на присадибній ділянці (що належить їм на праві власності), за відсутності ліцензій на здійснення зазначеного виду діяльності незаконно посягли в ґрунт рослини роду коноплі, яке раніше придбали.

Продовжуючи свій злочинний умисел, задля доведення рослин роду коноплі до стадії визрівання з літа 2023 р. до 12 жовтня 2023 р. здійснювали культивування та полив конопель у кількості 311 штук [18];

– незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку в кількості п'ятисот і більше рослин чи конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин. Кваліфікуюча ознака 50 рослин конопель має найбільшу частку. Так, за період 2022–2024 рр. вона становила 78% (у 166 виробах). Кваліфікуюча ознака 500 рослин снотворного маку і більше становить 3% (у 7 виробах), що пояснюється необхідною кількістю рослин із самостійним корінням. Розглянемо найпоширенішу кваліфікуючу ознаку у вирокі нижче.

Так, Індустріальний районний суд м. Дніпро Дніпропетровської області 11 листопада 2022 р. визнав винними гр. Р. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України, та призначив покарання у вигляді позбавлення волі строком на 4 (чотири) роки, на підставі ст. 75 КК України звільнивши його з випробуванням терміном на два роки.

Гр. Р. реалізовуючи свій злочинний умисел, спрямований на незаконний посів та вирощування конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин без мети збуту, на присадибній ділянці (що належить йому на праві власності) облаштував теплицю для вирощування конопель, за відсутності ліцензій на здійснення зазначеного виду діяльності незаконно посіяв у ґрунт рослини роду коноплі у кількості 895 штук, яке раніше придбав (точну дату встановити не вдалося).

Після чого з висадженого насіння проросло 895 (вісімсот дев'яносто п'ять) рослин коноплі. Так, гр. Р. з невідновленого у ході розслідування часу по 17.07.2022 здійснював полив та прополку, а також забезпечив вентиляцію вищевказаних рослин, тим самим незаконно, умисно займався вирощуванням конопель у кількості 50 рослин і більше [19].

Форми реалізації кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України, у судових виробах за період 2022–2024 рр.

Санкція статті за злочин, передбачений ч. 2 ст. 310 КК України, визначає лише покарання у вигляді позбавлення волі на термін від 3 до 7 років [9]. З урахуванням доктринальної позиції щодо форм реалізації кримінальної відповідальності: 1) засудження винного, що виражається в обвинувальному вирокі

суду, не пов'язаному з призначенням йому кримінального покарання; 2) засудження особи, поєднане з призначенням їй конкретної міри покарання, від реального відбування якого засуджена особа звільняється; 3) відбування винним призначеного йому судом покарання [20, с. 103–104] нижче розглянемо судову практику реалізації форм кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 310 КК України: засудження винного, що виражається в обвинувальному вирокі суду, поєднане з призначенням йому конкретної міри покарання, від відбування якого засуджена особа звільняється та реальне відбування винним призначеного йому судом покарання.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 75 КК України, якщо суд під час призначення покарання у виді позбавлення волі на строк не більш п'яти років, ураховуючи тяжкість злочину, особу винного та інші обставини справи, дійде висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання, він може прийняти рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням [9]. Стосовно нашого дослідження наведений вище вид звільнення від відбування покарання застосовано у 189 виробах (89%).

Згідно з ч. ч. 3, 4 ст. 75 КК України, тривалість іспитового строку та обов'язки, які покладаються на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням, визначаються судом. Іспитовий строк установлено судом тривалістю від одного до трьох років [9]. Аналізуючи судову практику за вищевказаний період, робимо такі висновки: встановлено іспитовий строк терміном на 1 рік – 109 (51%); терміном від 1 до 2 років – 67 (32%); терміном на 3 роки – 14 (7%). Ураховуючи тяжкість злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України, та прямий умисел злочинця, убачається сумнівним можливість виправлення засудженої особи без відбування покарання за один іспитовий рік, що найчастіше встановлено судами.

Заслугує на увагу думка О.П. Гороха, що застосування норм про звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК України) за вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, що має бути винятком із загального правила застосування закону, перетворилося на закономірний наслідок учинення злочину. Науковець пояснює причину занадто великої кількості звільнення від відбування покарання з випробуванням не лише занадто суворими санкціями окремих статей Особливої частини КК, а й перепоვნеністю установ виконання покарання, корумпованістю судів [21, с. 169].

У своєму дослідженні О.М. Калюжний доходить висновку, що судова практика за ст. 310 КК України із застосуванням ст. 75 КК України є недієвою та не сприяє ефективному запобіганню злочинності у сфері обігу наркотичних засобів, а, навпаки, створює враження про безкарність, що може стимулювати рецидив [22, с. 162].

Як зазначає І.В. Шило, положення ст. 75 КК України у частині звільнення від відбування покарання сформульовано нечітко в частині врахування різних обставин учинення кримінального правопорушення, посткримінальної поведінки та особи обвинуваченого виходячи із конкретної ситуації. З одного боку, така «гнучкість» дає змогу суду застосовувати таку норму самостійно, а з іншого – розмитість та неконкретизованість можуть дати привід до хибного прийняття рішення [23, с. 444].

Заслугує на увагу думка Ю.О. Левченко про те, що не врегульованим залишається питання застосування звільнення від відбування покарання з іспитовим терміном за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, оскільки таке рішення виносяться без урахування ступеня тяжкості. У кожному конкретному випадку суд має переконати суспільство у тому, що ухвалені рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням узгоджується з принципом гуманізму і дійсно виправлення засудженого є можливим без відбування покарання [24, с. 591].

Зокрема, А.А. Вознюк та І.М. Будік, досліджуючи реалізацію кримінальної відповідальності учасників злочинних організацій у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їхніх аналогів і прекурсорів, дійшли висновку, що майже 40% засуджених учасників злочинних організацій реально не відбувають покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Водночас обов'язки, які покладають на звільнених від відбування покарання з випробуванням, не завжди сприяють виправленню чи перевихованню засуджених. Це свідчить про те, що кримінально-правові норми про звільнення від відбування покарання з випробуванням потребують удосконалення [25, с. 206].

Підсумовуючи вищевикладені думки вчених, робимо висновок: застосування звільнення від відбування покарання з іспитовим терміном за вчинення тяжкого злочину залишається остаточно не врегульованим, повинно застосовуватися з урахуванням усіх обставин учинення злочину і має дійсно сприяти виправленню засудженого, а не створенню відчуття безкарності.

Своєю чергою, вважаємо, що застосування звільнення від відбування покарання з іспитовим терміном за незаконний посів снотворного маку та конопель може бути застосовано лише у випадках, коли не буде сумнівів, що особа вчинила досліджуваний злочин без мети збуту, виявила щире каяття та дійсно бажає відмовитися від учинення злочинних дій у подальшому.

Відбування покарання у виді позбавлення волі.

За період 2022–2024 рр. за ч. 2 ст. 310 КК України засуджено по країні 658 осіб, 104 особи – до покарання у виді позбавлення волі (15%) [7]. Отримані результати мають несуттєві відмінності по аналізу у вищевказаних областях.

Проведений аналіз судової практики у вищевказаних областях дає можливість стверджувати, що частка застосування покарання у вигляді позбавлення волі є вкрай низькою – 21 вирок (10%).

Законодавчі ініціативи.

Ураховуючи викладене, доходимо висновку, що кваліфікуючі ознаки *незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку в кількості п'ятисот і більше рослин чи конопель у кількості п'ятдесят і більше рослин* мають логічну незавершеність, що виражається у відсутності встановлення граничних верхніх меж незаконного посіву.

На нашу думку, відсутність у ст. 310 КК України ч. 3 особливо кваліфікуючих ознак дають можливість зловживати застосуванням ст. 75 КК України у тих конкретних випадках, де це є не виправданим та нелогічним, оскільки звільнення від покарання у вигляді позбавлення волі з іспитовим терміном дає можливість злочинцям отримати покарання, що не відповідає суспільній небезпеці злочинного діяння.

Так, звернемося до конкретних судових вироків: незаконний посів та вирощування рослин *Cannabis* та *Paraver somniferum* L у кількості, що не відповідає

визначенню для власного вживання без мети збуту: с. Широкине, Дніпропетровська область, – 401 рослина конопель / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [26]; с. Остапівка Миргородського району Полтавської області – 422 рослина конопель / 4 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [27]; с. Новооліївка Криворізького району Дніпропетровської області – 554 рослини конопель / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [28]; м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область – 588 рослин конопель / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [29]; м. Кривий Ріг – 601 рослина конопель / 5 років позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на два роки [30]; м. Миргород Полтавської області – 693 рослини конопель / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на два роки [31]; м. Полтава – 745 рослин конопель / 3,6 року позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [32]; с. Пшеничне Саратського району Одеської області – 811 рослин снотворного маку / 3,6 року позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [33]; м. Дніпро – 895 рослин конопель / 4 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на два роки [19]; м. Хорол Полтавської області – 947 рослин снотворного маку / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [34]; м. Полтава – 962 рослини конопель / 5 років позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на три роки [35]; м. Хорол – 973 рослини снотворного маку / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [36]; Полтавська область – 1 290 рослин снотворного маку / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [37]; м. Миргород Полтавської області – 1 416 рослин снотворного маку / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [38]; с. Петропавлівка Дніпропетровської області – 1 485 рослин конопель / 3 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на один рік [39]; Одеська область – 5 988 рослин конопель / 4 роки позбавлення волі зі звільненням від відбування покарання з іспитовим терміном на два роки [40].

У вищевказаних судових вироків жодному злочинцю не призначено покарання у вигляді позбавлення волі. Ба більше, звільнення від відбування покарання з іспитовим терміном призначено у більшості всього лише на один рік, що, на нашу думку, не відповідає тяжкості вчиненого злочину та занадто нетривалому іспитовому терміну. Кількість незаконно вирощених нарковмісних рослин є прямо пропорційною кількості виготовленого з них наркотичного засобу. Є цілком очевидною різниця кількісно виготовленого наркотичного засобу з 50 рослин конопель та 6 тис рослин, що ніяк не може бути використано для вживання без мети збуту однією особою, що повинно відобразитися у зміні кваліфікації та посиленні санкції.

Так, у змінах, внесених Постановою Пленуму Верховного Суду України № 16 у пп. 2 п. 4 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4

«Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів», зазначено, що про умисел на збут наркотичних засобів можуть свідчити й великий та особливо великий розмір наркотичних засобів [41]. Указана кількість нарковмісних рослин є достатньою для виготовлення наркотичних засобів в особливо великих розмірах із метою збуту та ніяк не може бути кваліфікована «без мети збуту для власного вживання», що знайшло відображення у вищевказаних виразах.

Колектив авторів контрольного проєкту Кримінального Кодексу України у ст. 5.2.6. «Незаконний обіг рослини або гриба, що містять наркотичний засіб чи психотропну речовину, з метою збуту», а саме дія, що реалізована у посіві та вирощуванні рослини чи гриба з метою збуту, кваліфікується як злочин 3-го ступеня [42], що корелює з наведеною нами пропозицією доповнення ст. 310 КК України частиною 3.

Ураховуючи вищевикладене, ми пропонуємо доповнити ст. 310 КК України ч. 3 у такому формулюванні: «незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку з метою збуту у кількості 600 рослин і більше чи конопель у кількості 300 рослин і більше – караються позбавленням волі від семи до десяти років», що відображає відповідність між суспільною небезпекою злочину та відповідною санкцією; своєю чергою, пропонується санкція цієї статті за ч. 3 унеможливить застосування

ч. 1 ст. 75 КК України до засудженої особи, яка незаконно посіяла чи виростила кількість нарковмісних рослин, що в подальшому буде використана для виробництва наркотичного засобу з метою збуту.

Застосування запропонованої особливо кваліфікуючої ознаки та відповідної санкції стане виправданим, адже злочинці, вирощуючи нарковмісні рослини у кількості 600 і більше штук із метою збуту, не матимуть можливості звільнення від відбування покарання з іспитовим строком, а відбуватимуть покарання у вигляді позбавлення волі.

Висновки. Проведене дослідження свідчить, що динаміка злочину, передбаченого ч. 2 ст. 310 КК України, як в Україні у цілому, так і на території Дніпропетровської, Одеської та Полтавської областей має тенденцію до спаду. Найбільша частка серед кваліфікуючих ознак цього складу кримінального правопорушення – посів або вирощування 50 і більше рослин конопель – 78%. Найчастіша форма реалізації кримінальної відповідальності – позбавлення волі з подальшим звільненням від відбування покарання з іспитовим строком – 89%. Запропоновано законодавчі зміни: установлення верхніх граничних меж незаконних посівів снотворного маку та конопель за ч. 2 ст. 310 КК; пропозиція доповнення ст. 310 КК України частиною 3, що дасть змогу відмежувати випадки вчинення цього злочину «без мети збуту» від учинення таких діянь «із метою збуту».

Список використаних джерел

1. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#n11> (дата звернення: 01.04.2025).
2. Комплексний підхід до захисту суспільства від незаконного наркообігу : монографія / Т.В. Корнякова та ін. Дніпро : ЛІРА, 2019. 532 с.
3. Мак снодійний. *Фармацевтична енциклопедія*. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1304/mak-snodijnij> (дата звернення: 28.07.2024).
4. Кримінологія : навчальний посібник / С.А. Шалунгова та ін. ; за заг. ред. С.А. Шалунгової. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. 332 с.
5. Міністерство внутрішніх справ України: прес-центр. URL: <https://mvs.gov.ua/press-center/news/operaciya-mak-2021-naspoliciya-viyavila-rekordnu-ploshhu-nezakonnix-posiviv-narkovmisnix-roslin> (дата звернення: 21.04.2025).
6. Вирок Оржицького районного суду Полтавської області від 21 грудня 2021 року у справі № 43/187/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108006574> (дата звернення: 15.04.2025).
7. Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
8. Карчевський М. Протидія злочинності в Україні (2013–2014) : інтерактивний довідник. 2024. URL: <https://karchevskiy.com/i-dovidnyk/> (дата звернення: 13.04.2025).
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
10. Кримінальний кодекс України : науково-практичний коментар / О.В. Авраменко та ін. ; за заг. ред. І.М. Копотуна. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 1353 с.
11. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. Київ : Дакор, 2019. 1384 с.
12. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів : монографія. Київ : Логос, 1998. 324 с.
13. Данилевська Ю.О., Каменський Д.В. Злочини у сфері наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення (проблеми кримінально-правової кваліфікації) : практичний посібник. Луганськ : Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка, 2012. 207 с.
14. Бурда С.Я., Гарасим П.С., Кісілюк Е.М., Созанський Т.І. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : посібник для підрозділів Національної поліції у схемах. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 47 с.
15. Бабенко О.М. Запобігання органами внутрішніх справ незаконному культивуванню нарковмісних рослин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Донецьк, 2007. 222 с.
16. Морозов Д.А. Розслідування незаконного посіву або вирощування снотворного маку чи конопель : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2019. 239 с.
17. Офіс генерального прокурора: статистика, єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі. URL: <https://www.gp.gov.ua/>
18. Вирок Юр'ївського районного суду Дніпропетровської області від 19 січня 2024 р. у справі № 198/617/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116434293> (дата звернення: 15.04.2025).

19. Вирок Індустріального міського суду м. Дніпро Дніпропетровської області від 11 листопада 2022 р. у справі № 202/7418/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116434293> (дата звернення: 15.04.2025).
20. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / В.Я. Тацій та ін. ; за ред. В.Я. Тація та ін. Харків : Право, 2020. 584 с.
21. Горох О.П. Звільнення від покарання і його відбування (аналіз судової статистики). *Наука і правоохорона*. 2016. № 3(33). С. 167–175.
22. Калюжний О.М. Запобігання незаконному посіву або вирощуванню нарковмісних рослин в Україні : дис. ... д-ра філос. : 081. Одеса, 2025. 305 с.
23. Шило І.В. Окремі питання звільнення від відбування покарання з випробуванням. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 4. С. 441–445. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.71>
24. Левченко Ю.О. Теоретичні, законодавчі та практичні аспекти звільнення від відбування покарання з випробуванням. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 588–591. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.103>
25. Вознюк А.А., Будік І.М. Реалізація кримінальної відповідальності учасників злочинних організацій за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. № 74(2). С. 199–207.
26. Вирок Широківського районного суду Дніпропетровської області від 30 жовтня 2023 р. у справі № 197/927/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114528694> (дата звернення: 15.04.2025).
27. Вирок Гадяцького районного суду Полтавської області від 12 жовтня 2022 р. у справі № 526/1278/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106716855> (дата звернення: 15.04.2025).
28. Вирок Довгинцівського районного суду м. Кривий Ріг Дніпропетровської області від 22 лютого 2023 р. у справі № 193/1405/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109144131> (дата звернення: 15.04.2025).
29. Вирок Дзержинського районного суду м. Кривий Ріг Дніпропетровської області від 14 січня 2024 р. у справі № 210/6402/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116374752> (дата звернення: 15.04.2025).
30. Вирок Довгинцівського районного суду м. Кривий Ріг Дніпропетровської області від 23 серпня 2024 р. у справі № 211/3683/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121171665> (дата звернення: 15.04.2025).
31. Вирок Миргородського міськрайонного суду Полтавської області від 27 липня 2022 р. у справі № 541/1400/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105535161> (дата звернення: 15.04.2025).
32. Вирок Октабрського районного суду м. Полтава від 11 липня 2022 р. у справі № 554/5402/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105169897> (дата звернення: 15.04.2025).
33. Вирок Саратського районного суду Одеської області від 13 грудня 2022 р. у справі № 513/1121/21. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107834481> (дата звернення: 15.04.2025).
34. Вирок Хорольського районного суду м. Полтавської області від 08 листопада 2023 р. у справі № 548/2289/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114743702> (дата звернення: 15.04.2025).
35. Вирок Полтавського районного суду Полтавської області від 03 серпня 2023 р. у справі № 545/2823/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112624190> (дата звернення: 15.04.2025).
36. Вирок Хорольського районного суду Полтавської області від 09 листопада 2023 р. у справі № 548/2154/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114795078> (дата звернення: 15.04.2025).
37. Вирок Чорнухинського районного суду м. Полтавської області від 03 вересня 2024 р. у справі № 549/379/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121379494> (дата звернення: 15.04.2025).
38. Вирок Миргородського міськрайонного суду Полтавської області від 12 серпня 2022 р. у справі № 541/1563/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105707817> (дата звернення: 15.04.2025).
39. Вирок Петропавлівського районного суду Дніпропетровської області від 27 квітня 2023 р. у справі № 423/309/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110467504> (дата звернення: 15.04.2025).
40. Вирок Фрунзівського районного суду Одеської області від 14 серпня 2023 р. у справі № 517/528/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112789940> (дата звернення: 15.04.2025).
41. Про внесення змін та доповнень до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику у справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів»: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 16 від 18 грудня 2009 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/312519___312584 (дата звернення: 21.04.2025).
42. Проект Нового Кримінального Кодексу України : монографія / П.П. Андрушко та ін. Київ : ВАІТЕ, 2024. 494 с.

References

1. Pro zatverdzhennia pereliku narkotichnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn i prekursoriv: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 travnia 2000 roku № 770 [On approval of the list of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 6, 2000 No. 770]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URetrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#n11> [in Ukrainian].
2. Korniakova, T.V., Sokolenko, O.L., Hoshovskiy, V.S., Maksimtseva, N.O., Sachko, O.V., Klymiuk I.M. & Iuzikov, H.S. (2019). Kompleksnyi pidkhid do zakhystu suspilstva vid nezakonnoho narkoobihu [A comprehensive approach to the protection of society against illegal drug trafficking]. Dnipro: LIRA [in Ukrainian].
3. Mak snodiyinyi. Farmatsevtichna entsyklopediia [Sleeping poppy. Pharmaceutical encyclopedia]. Retrieved from: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1304/mak-snodijnij> [in Ukrainian].

4. Shalunhova, S.A. et al. (2020). Criminolohiia [Criminology]. Dnipro: DDUVS [in Ukrainian].
5. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy: pres tsentr [Ministry of Internal Affairs of Ukraine: press center]. Retrieved from: <https://mvs.gov.ua/press-center/news/operaciya-mak-2021-nacpoliciya-viyavila-rekordnu-ploshhu-nezakonnix-posiviv-narkovmisnix-roslin> [in Ukrainian].
6. Vyrok Orzhyskoho rayonnogo sudu Poltavskoi oblasti vid 21.12.2021 roku u spravi № 43/187/20 [Verdict of the Orzhyskyi District Court of Poltava Region dated December 21, 2021 in case No. 43/187/20]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108006574> [in Ukrainian].
7. Sudova vlada Ukrainy [The Judiciary of Ukraine]. *Ofitsiyni vebportal – The official web portal*. Retrieved from: <https://court.gov.ua/> [in Ukrainian].
8. Karchevskiy, M. (2024). Protydiia zlochynnosti v Ukraini [Countermeasures against crime in Ukraine]. Infohrafika (2013–2014): *intepaktyvnyi dovidnyk – Infographics (2013–2014): interactive guide*. Retrieved from: <https://karchevskiy.com/i-dovidnyk/> [in Ukrainian].
9. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 [The Criminal Code of Ukraine dated April 05, 2001]. *Veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text///> [in Ukrainian].
10. Avramenko, O.V. et al. (2024). Kryminalnyi kodeks Ukrainy: naukovy – praktychnyi komentar [Criminal Code of Ukraine: scientific and practical commentary]. Kyiv: Tsent uchbovoi literatury [in Ukrainian].
11. Melnyk, M.I., Khavroniuk, M.I. et al. (2019). Naukovy – praktychnyi komentar Kryminalnho kodeksu Ukrainy [Scientific and practical commentary on the Criminal Code of Ukraine]. Kyiv: Dakor [in Ukrainian].
12. Muzyka, A.A. (1998). Vidpovidalnist za zlochyny u sferi obigu narkotychnykh zasobiv [Responsibility for crimes in the field of drug trafficking]. Kuiv: Logos [in Ukrainian].
13. Danylevska, Yu.O., Kamenskiy, D.V. (2012). Zlochyny u sferi narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn, ikh analogiv abo preprekursoriv ta inshi zlochyny proty zdorovia naselennia [Crimes in the field of narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors and other crimes against public health (problems of criminal legal qualification)]. Luhansk: Luhanskyi derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka [in Ukrainian].
14. Burda, S.Ya., Herasym, P.S., Kisiliuk, E.M., & Sozanskiy, T.I. (2019). Kryminalno-pravova kharakterystyka zlochyniv u sferi narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn, ikh analogiv abo preprekursoriv: posibnyk dlia pidrozdliv Natsionalnoi politsii u skhemakh [Criminal and legal characteristics of crimes in the sphere of trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues or precursors: a manual for units of the National Police in diagrams]. Lviv: LDUVS [in Ukrainian].
15. Babenko, O.M. (2007). Zapobihannia orhanamy vnutrishnikh sprav nezakonnomu kultuvuvanniu narkovmisnykh roslin [Prevention by internal affairs bodies of the illegal cultivation of narcotic plants]. Donetsk: Donetskyyi yirydychnyi instytut Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
16. Morozov, D.A. (2019). Rozsliduvannia nezakonnogo posivu abo vyroshchuvannia snotvornoho maku chy konopel [Investigation of illegal sowing or cultivation of opium poppy or cannabis]. Kuiv: Kuivskyyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].
17. Ofis heneralnogo prokurora: statystyka, iedynyi zvit pro kryminalni pravoporushennia po derzhavi [office of the Attorney General: Statistics, a single report on criminal offenses by state]. *Ofitsiyni vebportal – The official web portal*. Retrieved from: <https://www.gp.gov.ua/////> [in Ukrainian].
18. Vyrok Yuriivskoho rayonnogo sudu Dnipropetrovskoi oblasti vid 19.01.2024 roku u spravi № 198/617/23 [Verdict of the Yuriivskyyi District Court of Dnipropetrovsk Region dated January 19, 2024 in case No. 198/617/23]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116434293> [in Ukrainian].
19. Vyrok Industrialnogo rayonnogo sudu m. Dnipro Dnipropetrovskoi oblasti vid 11.11.2022 roku u spravi № 202/7418/22 [Verdict of the Industrial City Court of Dnipro, Dnipropetrovsk Region, dated November 11, 2022 in case No. 202/7418/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116434293> [in Ukrainian].
20. Tatsiy, V.Ya. et al. (2020). Kryminalne parvo Ukrainy: Zahalna chastyna [Criminal Law of Ukraine: General Part]. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
21. Horokh, O.P. (2016). Zvilnennia vid pokarannia i yioho vidbuvannia (analiz sudovoi statystyky) [Release from punishment and its serving (analysis of judicial statistics)]. *Nauka i pravoookhorona – Science and the law*, 3(33), 167–175 [in Ukrainian].
22. Kaliuzhnyi, O.M. (2025). Zapobihannia nezakonnomu posivu abo vyroshchuvanniu narkovmisnykh roslin v Ukraini [Preventing the illegal sowing or cultivation of narcotic plants in Ukraine]. Odesa: ODUVS [in Ukrainian].
23. Shylo, I.V. (2023). Okremi pytannia zvilnennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam [Certain issues of release from serving a sentence with probation]. – *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo Analytical-comparative jurisprudence*, 4, 441–445. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.71> [in Ukrainian].
24. Levchenko, Yi.O. (2023). Teoretychni, zakonodavchi ta praktychni aspekty zvilnennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprobuvanniam [Theoretical, legislative and practical aspects of release from serving a sentence with probation]. *Analitychno – porivnialne pravoznavstvo – Analytical-comparative jurisprudence*, 6, 588–591. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.103> [in Ukrainian].
25. Vozniuk, A.A., Budik, I.M. (2022). Realizatsiia kryminalnoi vidpovidalnosti uchasnykiv zlochynnykh orhanizatsiy za zlochyny u sferi obihu narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rehovyn, ikh analogiv i preprekursoriv [Implementation of criminal liability of members of criminal organizations for crimes in the field of trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances, their analogues and precursors]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu [Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 74(2), 199–207. [in Ukrainian].
26. Vyrok Shyrokiivskoho rayonnogo sudu Dnipropetrovskoi oblasti vid 30.10.2023 roku u spravi № 197/927/23 [Verdict of the Shyrokiiv District Court of Dnipropetrovsk Region dated October 30, 2023 in case No. 197/927/23]. *Iedynyi der-*

zhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114528694> [in Ukrainian].

27. Vyroky Hadiatskoho rayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 12.10.2022 roku u spravi № 526/1278/22 [Verdict of the Hadiatsky District Court of Poltava Region dated October 12, 2022 in case No. 526/1278/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106716855> [in Ukrainian].

28. Vyroky Dovhyntsiivskoho rayonnoho sudu Dnipropetrovskoi oblasti vid 22.02.2023 roku u spravi № 193/1405/17 [Verdict of the Dovhyntsiivskyi District Court of the city of Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region dated February 22, 2023 in case No. 193/1405/17]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109144131> [in Ukrainian].

29. Vyroky Dzerzhynskoho rayonnoho sudu Dnipropetrovskoi oblasti vid 14.01.2024 roku u spravi № 210/6402/21 [Verdict of the Dzerzhynskyi District Court of the city of Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region dated January 14, 2024 in case No. 210/6402/21]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116374752> [in Ukrainian].

30. Vyroky Dovhyntsiivskoho rayonnoho sudu m. Kryvyi Rih Dnipropetrovskoi oblasti vid 23.08.2024 roku u spravi № 211/3683/22 [Verdict of the Dovhyntsiivskyi District Court of the city of Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region dated August 23, 2024 in case No. 211/3683/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121171665> [in Ukrainian].

31. Vyroky Myrhorodskoho rayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 27.07.2022 roku u spravi № 541/1400/22 [Verdict of the Myrhorod City District Court of Poltava Region dated July 27, 2022 in case No. 541/1400/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105535161> [in Ukrainian].

32. Vyroky Oktyabrskoho rayonnoho sudu m. Poltava Poltavskoi oblasti vid 11.07.2022 roku u spravi № 554/5402/22 [Verdict of the Oktyabrsky District Court of Poltava dated July 11, 2022 in case No. 554/5402/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105169897> [in Ukrainian].

33. Vyroky Saratskoho rayonnoho sudu Odeskoi oblasti vid 13.02.2022 roku u spravi № 513/1121/21 [Verdict of the Saratsky District Court of Odessa Region dated December 13, 2022 in case No. 513/1121/21]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107834481> [in Ukrainian].

34. Vyroky Khorilskoho rayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 08.11.2023 roku u spravi № 548/2289/23 [Verdict of the Khorolsky District Court of Poltava Region dated November 8, 2023 in case No. 548/2289/23]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114743702> [in Ukrainian].

35. Vyroky Poltavskoho rayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 03.08.2023 roku u spravi № 545/2823/23 [Verdict of the Poltava District Court of Poltava Region dated August 3, 2023 in case No. 545/2823/23]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112624190> [in Ukrainian].

36. Vyroky Khorilskoho rayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 09.11.2023 roku u spravi № 548/2154/23 [Verdict of the Khorolsky District Court of Poltava Region dated November 9, 2023 in case No. 548/2154/23]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114795078> [in Ukrainian].

37. Vyroky Chornukhynskoho rayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 03.09.2024 roku u spravi № 549/379/24 [Verdict of the Chornukhynskyi District Court of Poltava Region dated September 3, 2024 in case No. 549/379/24]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121379494> [in Ukrainian].

38. Vyroky Myrhorodskoho miskrayonnoho sudu Poltavskoi oblasti vid 12.08.2022 roku u spravi № 541/1563/22 [Verdict of the Myrhorod City District Court of Poltava Region dated August 12, 2022 in case No. 541/1563/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105707817> [in Ukrainian].

39. Vyroky Petropavlivskoho rayonnoho sudu Dnipropetrovskoi oblasti vid 27.04.2023 roku u spravi № 423/309/22 [Verdict of the Petropavlivskyi District Court of Dnipropetrovsk Region dated April 27, 2023 in case No. 423/309/22]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110467504> [in Ukrainian].

40. Vyroky Frunzivskoho rayonnoho sudu Odeskoi oblasti vid 14.08.2023 roku u spravi № 517/528/23 [Verdict of the Frunzivskyi District Court of Odessa Region dated August 14, 2023 in case No. 517/528/23]. *Iedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen: vebseit – Unified state register of court decisions: website*. Retrieved from: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112789940> [in Ukrainian].

41. Pro vnesennia zmin ta dopovnen do postanovy Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 26.04.2002 roku № 4 «Pro sudovu praktyku u spravakh pro zlochyny u sferi obihu narkotychnykh zasobiv, psykhotropnykh rechovyh, ikh analogiv abo preprekursoriv»: Plenum Verkhovnoho Sudu Ukrainy Postanova № 16 vid 18. 12. 2009 roku [On Amendments and Supplements to the Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine dated April 26, 2002 No. 4 «On Judicial Practice in Cases of Crimes in the Sphere of Trafficking in Narcotic Drugs, Psychotropic Substances, Their Analogues or Precursors»: Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine No. 16 dated December 18, 2009]. *Vebportal Verkhovnoi Rady Ukrainy – Web portal of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Retrieved from: https://zakononline.com.ua/documents/show/312519_312584 [in Ukrainian].

42. Andrushko, P.P. et al. (2024). Proekt Novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Draft of the New Criminal Code of Ukraine]. Kyiv: VAITE [in Ukrainian].

Karpenko Artem,

Postgraduate Student at the Department of Criminal Law and Criminology

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/009-003-9823-8235>

**CRIMINAL OFFENSE PROVIDED FOR IN PART 2 OF ARTICLE 310
OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE:
CERTAIN ISSUES OF CRIMINAL LIABILITY**

The article provides an analysis of judicial practice regarding the forms of implementation of criminal liability for a criminal offense provided for in Part 2 of Article 310 of the Criminal Code of Ukraine: conviction of the guilty party, which is expressed in a court verdict of conviction, from the actual serving of which the person is released with a probationary period on the basis of Part 1 of Article 75 of the Criminal Code of Ukraine and the actual serving by the guilty party of the punishment imposed on him by the court in the form of deprivation or restriction of liberty.

It was determined that among all regions, the leaders in the illegal cultivation of sleeping pills and cannabis for the period from 2022 to 2024 are Dnipropetrovsk, Odesa and Poltava regions. An analysis of judicial practice under Part 2 of Article 310 of the Criminal Code of Ukraine in the above regions was conducted, and the corresponding conclusions were presented.

The qualifying features of the crime were considered: committed by a person who was convicted under this article or who previously committed one of the criminal offenses provided for in Articles 307, 309, 311, 317 of the Criminal Code of Ukraine, or committed by prior conspiracy by a group of persons for the purpose of sale, as well as illegal sowing or illegal cultivation of sleeping poppy in the amount of five hundred or more plants or hemp in the amount of fifty or more plants.

Attention is drawn to the illogicality on the part of the legislator, which is expressed in the absence of establishing upper limits for illegal cultivation of the above-mentioned narcotic plants in Part 2 of Article 310 of the Criminal Code of Ukraine and the excessively high proportion of sentences with exemption from serving a sentence with probation applied by the courts.

Legislative changes are proposed by making adjustments to the number of poppy and hemp plants as a particularly qualifying characteristic. A well – founded proposal for a legislative amendment to supplement Article 310 of the Criminal Code of Ukraine with Part 3 is presented, which, in our opinion, will allow us to distinguish cases of committing this crime «without the purpose of sale» from the commission of such acts «with the purpose of sale».

Key words: criminal offense, criminal liability, punishment, release from serving a sentence, imprisonment, qualifying features, illegal sowing, illegal cultivation, hemp, sleeping poppy.

Надіслано до редколегії 02.09.2025
Рекомендовано до публікації 15.10.2025
Опубліковано 21.11.2025